

Zeetrek langs Huisduinen

Een impressie van oktober t/m december 2025

OKTOBER

Perioden van storm en regen was aangebroken. Op 3 oktober zorgde storm Amy drie dagen voor een korte depressie met veel wind en neerslag. Daarna veranderde het weer onder invloed van een hogedrukgebied en het werd rustig, maar vaak wel druilerig met bewolkt weer. Pas op 23 oktober veranderde de weersomstandigheden drastisch. Toen trok storm Benjamin over het land en ook daarna bleef het wisselvallig met veel wind.

Paarse strandloper (Foto: L. Hofland)

Door deze bijzondere weersomstandigheden werden ongekeende aantallen grauwe pijlstormvogels langs de Hollandse kust waargenomen. Slechts één exemplaar werd op de 4e vanaf de vaste locatie gezien. De kleine jager was op deze dag daarentegen met 27 vogels present. Op de 24e zouden nog eens 3 exemplaren volgen. De laatste kleine jager voor oktober werd op de 29e boven het Breewijd aangetroffen. Grote jagers worden minder vaak gezien. Toch was het mogelijk om op de 6^e en 10^e deze indrukwekkende roofmeeuwen vlak boven de wateroppervlakte te kunnen ontdekken. Op de 20^e bevonden er veel jan van genten voor de kust. Alleen al op deze dag werden er 217 stuks geteld. Van deze pelagische soort werden er deze maand uiteindelijk 447 geteld.

De eerste drie paarse strandlopers voor de aankomende winterperiode waren op de 18^e alweer terug op de voor hun vertrouwde strekdam. Sinds mensenheugenis was de wilde zwaan niet meer vanaf de telpost gezien. In dit kader was het toch bijzonder om op deze dag een groep van 6 exemplaren boven het Breewijd naar het zuiden te zien vliegen. Ook werden op deze dag nog 2 rustende zeearenden op de Razende Bol gespot. Overigens vloog op de 30^e nog een adulte zeearend richting het zuiden. Halverwege deze maand passeerde een grote bonte specht de telpost om vervolgens in zuidelijke richting uit het zicht te verdwijnen. Op de 17^e waren de 5 waargenomen grote zee-eenden zeker het vermelden waard. Halverwege deze maand vond er een grote invasie van pimpelmezen plaats. Op menige telpost, zowel langs de kust als ver in het binnenland, werden dagelijks duizenden pimpelmezen gezien. U begrijpt het al, dit natuurverschijnsel van deze mees ontbrak bij Huisduinen in het geheel. Teleurstelling alom, de teller bleef dus bij 0 (nul) steken!

Kokmeeuw (Foto: C. Rebel)

Op de 6e vloog een 1kj vorkstaartmeeuw vlak voor de kust naar het zuiden. Verder werden er weinig dwergmeeuwen gezien. Van deze soort verdwenen slechts 59 exemplaren in de boeken. Ook de drieteenmeeuw deelde in de misère, want er werden deze maand maar 27 van deze zeer actief vliegende meeuwen gespot. Grote mantelmeeuwen zijn in deze periode geen uitzondering. Van 's werelds grootste meeuw werden er in totaal 499

exemplaren gezien. De kokmeeuw liet een wisselend beeld zien. Van deze soort werden 1271 individuen aan de inmiddels lange lijst toegevoegd. De meeste kleine mantelmeeuwen werden op de 18^e waargenomen. Er werden op deze dag 403 van deze karakteristieke zeevogel geteld. In deze maand waren nog steeds 125 grote sterns boven het Breewijd actief. Op de 30^e verlieten de laatste drie visdieven het Waddengebied.

Verder was er zoals gewoonlijk meer activiteit onder de ganzen. Welnu, van de 265 grauwe ganzen was de vliegrichting noordelijk gericht. De rotganzen lieten een matig resultaat zien. Hun aantal kwam op slechts 4.833 individuen uit. Hierbij valt nog te melden dat de 11^e met 2.667 rotganzen nog de beste dag was. Zoals gewoonlijk bleven ook dit najaar de meeste zangvogels achterwege. Toch kwamen op de 31^e maar liefst 26 grote lijsters in de kijker. Tijdens de laatste drie dagen was er trek van spreeuwen gaande. Vaak trekkend over een breed front werden boven het Breewijd slechts 13.709 exemplaren waargenomen. Al deze spreeuwen hadden een zuidwestelijke koers om uiteindelijk in het zuiden van Engeland te gaan overwinteren. De bruinvis laat de laatste jaren een dalende trend zien. Toch konden in deze maand alsnog 13 van deze zeezoogdieren tussen de golven worden ontdekt.

Spreeuwen (Foto: H. Post)

De maand oktober kende een lage bezettingsgraad. Tijdens 68 uren waren er tellers op de dijk bij Huisduinen aanwezig. Ondanks dit feit werden toch nog 74 verschillende soorten waargenomen. Hierdoor kwam het aantal vogels voor de maand oktober op 24.889 uit.

NOVEMBER

De maand november kende twee gezichten, met naast zonnig en zacht herfstweer ook winterse buien en koude nachten. Aan de zuidflank van een lagedrukgebied nabij IJsland begon de maand nat en vrij somber. Hierdoor ontstond een zuidwestelijke stroming en bleven stormen vanuit het westen achterwege. Door deze omstandigheden was deze maand nat en vrij somber.

Brilduiker (Foto: F. Hofland)

Een hoofdrol in deze maand was voor de Brilduiker weggelegd. Op de 15^e werden 44 exemplaren geteld. Hiervan vloog het overgrote merendeel naar het noorden. Vermoedelijk ging het hierbij om 'doorgeschoten' eenden.

Waarschijnlijk door slechte weersomstandigheden waren ze te ver naar het zuiden gevlogen. Er vond feitelijk een koerscorrectie plaats. Nu waren ze onderweg naar hun overwinteringsgebieden die rondom het IJsselmeergebied liggen. Deze 44 brilduikers zorgden in ieder geval voor een nieuw dag-record. Voorwaar niet slecht!

Op de 17^e vlogen 2 rosse franjepoten naar het noorden. Altijd leuk om 3 kleine alken in deze maand te kunnen waarnemen. Een andere bijzonderheid werd op de 10^e vlak voor de telpost ontdekt, namelijk een eenzame ronddobberende roodhalsfuut.

Van de meeuwen werden 180 grote mantelmeeuwen geteld. De meest dominante soort was de kokmeeuw. Van deze soorten verdwenen 460 exemplaren in de daarvoor bestemde database. De aanwezigheid van

drieteenmeeuwen boven het Breewijd deed het enthousiasme bij menige teller stijgen. Van deze klifbroeder werden deze maand 31 exemplaren waargenomen. Op de 15^e werden de laatste grote sterns gezien. Merkwaardig genoeg vlogen deze sterns richting Texel. Op diverse social media waren te lezen dat er nog steeds grote sterns in december vanaf dit Waddeneiland werden gezien.

Grote mantelmeeuw (Foto: H. Post)

Op de 15^e vlogen nog 632 rotganzen naar het zuiden. Op een aantal dagen tijdens het begin van deze maand vlogen nog steeds kleine groepen spreeuwen langs. In deze periode werden dan ook 3.488 van deze kwetteraars geturfd. Verder vlogen in november slechts 75 kieviten naar het zuiden. Het aantal van 31 voor de middelste zaagbek was aanmerkelijk lager dan het langjarige gemiddelde. Voor de liefhebbers van zeezoogdieren valt nog te melden dat er in november 5 bruinvissen werden waargenomen.

De bezettingsgraad was met een aantal van 33,5 getelde uren aan de lage kant. De meest logische verklaring voor de afwezigheid van de honkvaste tellers waren de slechte weersomstandigheden in de vorm van mist en regen. Hierdoor werden slechts 45 verschillende soorten gezien. Navenant was het totale aantal getelde vogels. Met 6.773 individuen was dit dus evenredig aan de lage kant.

DECEMBER

De eerste drie weken van december was het zacht tot zeer zacht en vaak somber herfstweer. Vanaf 24 december verkeerden we onder invloed van een hogedrukgebied boven Scandinavië. Een oostelijke stroming voerde zeer droge en koude lucht aan.

Lepelaar (Foto: H. Post)

Op de 3^e vlogen de laatste 122 spreeuwen langs de telpost. Op 2^e kerstdag vloog verrassend genoeg nog een lepelaar recht over de telpost richting het zuiden. Misschien had deze lepelaar wel een vooruitziende blik voor wat betreft de winterse perikelen in het begin van januari 2026. Op de 13^e werden 71 roodkeelduikers ver vanuit de kust gespot. Er werden deze maand uiteindelijk 120 van deze zeeduikers geteld. Overigens van de parelduiker konden 4 exemplaren in de boeken worden bijgeschreven. Eind december waren veel jan van genten in de kustzone aanwezig. Op de 27^e alleen al werden 153 van deze imposante zeevogels boven het Westgat gespot. In ieder geval waren in deze maand 354 jan van genten ons deel.

Eidereenden (Foto: H. Post)

Lichte nachtelijke vorst rond eind december zorgde voor een beperkte influx van de fuut. In deze periode werden 25 exemplaren zwemmend aangetroffen.

De resterende 59 futen werden vliegend vlak boven de wateroppervlakte gezien. De eidereend liet op de 29^e duidelijk foerageertrek zien. Op deze dag vlogen 301 eiders naar het zuiden. Op zich is dit aantal momenteel significant te noemen. Mede gelet op het feit dat in de winter 1999/2000 naar schatting ongeveer 21.000 eidereenden door verhongering kwamen door voedseltekort. Deze massale sterfte werd door overbevissing van mosselbanken in de Waddenzee en het verdwijnen van de strandschelp (*Spisula*) veroorzaakt.

Hierdoor was er onvoldoende kwalitatief voedsel voor de vogels beschikbaar. Tot op heden heeft de stand van de eidereend zich bij lange na niet hersteld.

Wie herinnert* zich nog de grote groepen langs drijvende eidereenden langs de telpost. Hun aantal kon met name in de nazomer dagelijks tot meer dan duizend exemplaren oplopen (*shifting baseline**). Uiteindelijk konden deze maand 470 eiders worden waargenomen. Op de 3^e werd een zeldzame zwarte rotgans op de strekdam ontdekt. Aan het einde van de maand was er enige activiteit van de smient te bespeuren. Op de 17^e vlogen 106 smienten richting het noorden. Op 27 december zouden nog eens 227 van deze fluiteenden volgen. Op de 13^e werd eindelijk weer eens een naar het zuiden vliegende juveniele pontische meeuw gezien. Van de andere meeuwensoorten waren 250 grote mantelmeeuwen en 39 drieteenmeeuwen in ons gebied aanwezig. Bijna jaarlijks wordt er in deze periode voor de Noordzeekust weleens een kleine

jager waargenomen. Ditmaal viel onze telpost de beurt, want op de laatste dag van het jaar vloog halverwege het Breewijd een adulte kleine jager (donkere fase) naar het noorden. Een euforisch moment voor de waarnemer na het zien van deze prachtige afsluiter voor 2025.

Gedurende de maand december zijn er 38,5 teluren verricht. Hierbij werden 43 verschillende soorten geregistreerd. Dit resulteerde in een eindtotaal van 4.740 vogels. Helaas ontbrak de bruinvis om onbekende redenen in deze periode.

Cijfers & feiten 2025

Er werden dit jaar 651,5 uren geteld. Dit resulteerde in 156 verschillende soorten. Het totale aantal kwam op 215.286 exemplaren uit.

Top 5: #1 Aalscholver – 45.969

#2 Grote stern – 33.990

3 Rotgans – 19.872

#4 Spreeuw – 17.711

5 Kleine mantelmeeuw – 14.853

De bruinvis laat een jarenlange negatieve trend zien. Dit jaar was het niet anders. Er werden slechts 53 exemplaren van deze zeezoogdieren geteld.

Het aantal van de 'gewone' zeehond en de grijze zeehond liet ook dit jaar een stabiel beeld zien.

Dit jaar werden ook de dagvlinders geteld. Er werden 10 verschillende soorten vastgesteld en dit zorgde voor een totaal van 407 vlinders.

'Gewone' zeehond (Foto: F. Geldermans)

Een over het hoofd gezien fenomeen is het feit dat hommels ook migreren. Hierbij trekken ze soms honderden kilometers. Dit is een belangrijke reden dat diverse telposten binnen Europa deze soorten groep telt. In dit kader zijn op de dijk bij Huisduinen 170 van deze natuurlijke bestuivers, aangeduid als 'hommel spec.', geregistreerd.

In Nederland staan 283 telposten op trektellen.nl geregistreerd. In deze landelijke lijst staat zeetrekpost Huisduinen in 2025 op de negende plaats.

Wereldwijd hebben 1.108 telposten zich op dit platform aangemeld. In dit kader is onze telpost voor wat betreft dit jaar op plaats 69 terug te vinden.

Geraadpleegde literatuur:

AI – Eidersterfte in de Waddenzee

Hommels trekken honderden kilometers ; 2020. - EIS

KNMI – Historische gegevens v.w.b. het weer in 2025

Fred Geldermans & Kees Rebel

